

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 1Cob/130/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123229782
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Marková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2025:6123229782.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Markovej a členiek senátu JUDr. Moniky Školníkovej a JUDr. Antónie Bednarčík v právnej veci žalobcu: Arimex Bratislava spol. s r. o., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 31 325 076, právne zastúpeného: Eversheds Sutherland, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Hodžovo nám. 1/A, 811 06 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 659 746, proti žalovanému: Žitný-Agro Trade s. r. o., so sídlom Piaristická 4605/16, 949 01 Nitra, IČO: 52 811 000, v konaní o zaplatenie 7.500 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra pod č.k. 57Cb/42/2023-137 zo dňa 27.11.2023 v spojení s opravným uznesením č.k. 57Cb/42/2023-238 zo dňa 03.10.2024, takto

rozhodol:

I. Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Nitra pod č.k. 57Cb/42/2023-137 zo dňa 27.11.2023 v spojení s opravným uznesením č.k. 57Cb/42/2023-238 zo dňa 03.10.2024 **p o t v r d z u j e**.

II. Súd **p r i z n á v a** žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Nitra ako súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom v I. výroku zaviazal žalovaného k povinnosti zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu 7.500 eur s úrokom z omeškania 10,25% ročne zo sumy 7.500 eur od 01.11.2022 do zaplatenia a náklady spojené s uplatnením pohľadávky 40 eur, všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku a v II. výroku priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 100% a to s poukazom na ustanovenia § 409 ods. 1, ods. 2, § 411, § 414 ods. 1, § 300, § 301, § 352 ods. 1 ods. 4, § 369 ods. 1, ods. 2, § 369c ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej aj „ObZ“), § 544 ods. 1, ods. 2, § 545 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“), § 1 ods. 2, § 2 nariadenia vlády SR č. 21/2013 Z.z. (ďalej len „nariadenie vlády“), ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Obchodného zákonníka, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou proti žalovanému domáhal zaplatenia zmluvnej pokuty 7.500 eur. Dôvodil tým, že dňa 21.10.2021 bola medzi žalobcom a žalovaným uzatvorená Kúpna zmluva č. 2213601 (ďalej aj „Kúpna zmluva“) podľa § 409 a nasl. ObZ, doplnená Dodatkom č. 1 zo dňa 11.11.2021. Žalovaný nesplnil svoju povinnosť dodať tovar v množstve 75t v lehote podľa čl. III. bod 1. zmluvy, teda do 10/2022. V dôsledku uvedeného si žalobca uplatnil zmluvnú pokutu podľa čl. VII. zmluvy vo výške 100 eur za tonu nedodaného tovaru, t.j. vo výške 7.500 eur. Žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie namietal, že nedodal v lehote 9-10/2022 dohodnutej v čl. III Kúpnej zmluvy slnečnicu čiernu z dôvodu, že sa v roku 2022 neurodila. Nastala dodatočná nemožnosť plnenia, ktorá spôsobila zánik záväzku žalovaného a teda nie je možné, aby si žalobca uplatňoval zmluvnú pokutu z porušenia záväzku, ktorý v lehote plnenia neexistoval a

nebolo ho možné splniť ani prostredníctvom tretej osoby. Spoločnosť žalobcu bola informovaná od apríla 2022 o zlom zdravotnom stave porastov vzhľadom na suchu. Pri pestovaní od začiatku sejby slnečnice v termíne 10.05 - 15.05 žalovaný informoval obchodného zástupcu spoločnosti A. B. C., že namiesto repky olejnej úspešne zasiali slnečnicu čiernu a teda by mali byť schopný naplniť kontrakt. V období júna a júla roku 2022 pri pestovaní sa znovu ocitli v ťažkostiach ohľadom žiadnych dažďových zrážok, o čom pri bežnej komunikácii oboznámili aj obchodného zástupcu A. C.. Ten sa vyjadril, že sucho je problém všade a že problém eviduje a aj ho bude konzultovať s riaditeľom žalobcu. Neskôr v období žatvy boli opäť v kontakte, kde sa obchodný zástupca aj osobne dostavil na stredisko v Ondrejovciach, kde sa rozprával aj so zamestnancami, s kombajnistami, ako sa ukazuje úroda pri zbere. Ďalej sa A. C. dostavil ešte na jeseň roka 2022 v období septembra, aby sa rozprával o plnení kontraktu, nakoľko vedel a bol dobre informovaný o tom, že porast slnečnice čiernej je momentálne v stave, kde asi 2/3 z plánovanej úrody vypadlo a teda také množstvo nenaplní ani jeden kamión pri doprave a ďalej situáciu uzavrel s tým, že by bola možnosť náhradného nákupu, no túto variantu musí prebrať na porade. Práve v období kedy prebiehala komunikácia s A. C., sa žalobca domnieval, že problém s nenaplneným kontraktom neriešia a ignorujú. Problém podľa žalovaného nastal zrejme v komunikácii medzi obchodným zástupcom a spoločnosťou žalobcu. Žalovaný bol názoru, že svoju povinnosť informovať žalobcu o nemožnosti plnenia si riadne plnil a so žalobcom komunikoval, nie vždy písomne, ale určite ústne a prostredníctvom obchodného zástupcu A. C.. Po osobnom rokovaní v sídle žalobcu, sa C. D. (konateľ žalovaného) dohodol s A. E., že sa preveria možnosti dodania inej komodity, ako náhradnej namiesto slnečnice. Sucho a problémy v roku 2022 A. E. chápal a sám tvrdil, že v roku 2022 sú extrémne výpadky v úrodách. Ďalej žalovaný komunikoval telefonicky o tom, že vzhľadom na pokročilý termín pred sviatkami roku 2022 december sa situáciu podarí vyriešiť až v novom roku z dôvodu dovolení a pod. V januári 2023 žalovaný zaslal zoznam náhradných komodít, keďže pôvodne dohodnutá plodina sa z dôvodu vis major neurodila. V prípade, že by súd napriek uvedeným skutočnostiam dospel k záveru o povinnosti žalovaného uhradiť zmluvnú pokutu, žiadal o využitie moderačného práva súdu.

3. Žalobca nesúhlasil s námietkami žalovaného a s odkazom na § 352 ods. 1 ObZ poukázal na skutočnosť, že predmetom Kúpnej zmluvy zo dňa 21. 10. 2021 bolo dodanie 190 ton slnečnice čiernej, ktorá mala byť vypestovaná v roku 2021 na území Slovenskej republiky, respektíve Európskej únie (čl. I, bod 2. Kúpnej zmluvy). V zmysle dodatku č. 1 ku Kúpnej zmluve zo dňa 11. 11. 2021 sa strany sporu dohodli na rozložení dodávky nasledovne: (i) 115 ton slnečnice čiernej v mesiacoch september až október 2021; (ii) 75 ton slnečnice čiernej v mesiacoch september až október 2022. Dodatkom sa zmenila splatnosť záväzku žalovaného dodať vyššie uvedený tovar tak, ako to bolo uvedené v bode 1 článku III. Kúpnej zmluvy. Žalovaný sa tak zaviazal dodať vypestovanú slnečnicu čiernu, pričom jej pôvodom malo byť územie Slovenskej republiky, respektíve celej Európskej únie. Predmetom kúpnej zmluvy v znení dodatku preto nebola úroda slnečnice čiernej vypestovanej priamo žalovaným na poliach, ktoré žalovaný obhospodaruje. Predmetom kúpnej zmluvy nebol ani záväzok žalovaného vypestovať pre žalobcu slnečnicu čiernu v roku 2021, resp. 2022 na pôde obhospodarovanej žalovaným. Z uvedeného dôvodu bolo aj v prípade tvrdenej „zlej úrody“ slnečnice čiernej pestovanej u žalovaného, povinnosťou žalovaného dodať 75 ton slnečnice čiernej vypestovanej v roku 2021, resp. 2022 s pôvodom na území ktoréhokoľvek členského štátu Európskej únie, vrátane Slovenskej republiky. K nemožnosti plnenia by došlo jedine v prípade, ak by sa na území celej Slovenskej republiky a celej Európskej únie nevypestovalo v roku 2021, resp. 2022 ani 75 ton slnečnice čiernej. Z verejne dostupných údajov pritom vyplýva, že: (i) v roku 2021 sa malo na území Slovenskej republiky vypestovať 199,7 tisíc ton slnečnice, (ii) podľa tretieho odhadu Štatistického úradu SR za rok 2022, ktorý bol uskutočnený v roku 2022 sa na území Slovenskej republiky mohlo vypestovať 159 tisíc ton slnečnice. Žalovaný tak mohol dodať žalobcovi 75 ton repky olejnej vypestovanej minimálne na území Slovenskej republiky, nehovoriac o ďalších členských štátoch Európskej únie, kde sa malo vypestovať 10,3 milióna ton slnečnice v roku 2021 a 10,5 milióna ton slnečnice v roku 2022. Žalobca považoval za právne irelevantné, že žalovanému sa nepodarilo vlastnou činnosťou dosiahnuť produkciu slnečnice v roku 2022, ako ani jeho informovanie žalobcu o tejto skutočnosti. Pokiaľ žalovaný informoval žalobcu o zlej úrode slnečnice vypestovanej na ním obhospodarovaných poliach v roku 2022, mal dostatočný časový priestor, aby do konca októbra 2022 dodal žalobcovi objednaný tovar od iného pestovateľa, resp. obchodníka. Pokiaľ tak nepostupoval, nemôže sa odvolávať na nemožnosť plnenia. V dôsledku subjektívnej nemožnosti plnenia, k zániku záväzku nedochádza. Pod univerzálnou objektívnou nemožnosťou plnenia je potrebné rozumieť prípad, kedy poskytnutie plnenia nie je možné ani prostredníctvom akejkoľvek inej osoby, čo je pre oblasť obchodno-záväzkových vzťahov úplne bežný jav. Rovnako nemožno hovoriť o nemožnosti plnenia v prípade, ak je možné splniť záväzok aj po lehote splatnosti. Dňa 25.11.2022 sa v sídle

žalobcu uskutočnilo stretnutie medzi zástupcami oboch strán, na ktorom sa okrem iného dohodlo, že žalovaný dodatočne dodá slnečnicu čiernu podľa Kúpnej zmluvy. Z emailu žalobcu zo dňa 01.12.2022 ohľadom zhrnutí záverov z uvedeného rokovania vyplýva:..... Slnečnica, Kúpna zmluva č. 2213601 - Spoločnosť Žitný-Agro Trade s.r.o. dodá slnečnicu podľa Kúpnej zmluvy. Spoločnosť Arimex Bratislava spol. s r.o. túto slnečnicu po dodaní uhradí a nevykoná zápočet s inou pohľadávkou.“ Žalovaný na osobnom rokovaní dňa 25.11.2022 potvrdil, že vie dodatočne splniť svoj záväzok dodania slnečnice čiernej. Bez právneho významu považoval subjektívne domnienky žalovaného, že žalobca predmetnú situáciu „chápal“, keďže medzi žalobcom a žalovaným nedošlo nikdy k zmene Kúpnej zmluvy. Žalobca sa opakovane snažil kontaktovať žalovaného ohľadom stavu dodania slnečnice, avšak neúspešne. Uvedené potvrdzuje priložená emailová komunikácia. Žalobca vyzval žalovaného písomnou výzvou zo dňa 14. 10. 2022 na dodanie 75 ton slnečnice. Žalovaný si však predmetnú výzvu neprevzal, hoci mu bola zaslaná aj ako príloha emailu z uvedeného dňa. Žalobca následne opakovane vyzval žalovaného na dodatočné dodanie tovaru ďalšou písomnou výzvou zo dňa 24. 11. 2022 a upozornil ho na možnosť uplatnenia zmluvnej pokuty. Ani túto výzvu si žalovaný neprevzal, aj keď mu bola súčasne zaslaná ako príloha emailu z predmetného dňa. Až v nadväznosti na uvedené sa medzi žalobcom a žalovaným dňa 25. 11. 2022 uskutočnilo osobné stretnutie, na ktorom sa strany dohodli, že žalovaný objednaný tovar (slnečnicu čiernu) dodá a žalobca za tento tovar aj riadne zaplatí. Žalovaný však tovar do dnešného dňa nedodal. Predmetom stretnutia však nebola žiadna dohoda o odpustení zmluvnej pokuty. Žalobca po tomto stretnutí opakovane vyzýval žalovaného na upresnenie možností dodatočného dodania tovaru, čo žalovaný ignoroval. Žalobca sa so žalovaným nedohodol na zmene komodity, nakoľko na dodaní slnečnice opakovane trval. Rovnako z emailu žalobcu zo dňa 07.12.2022 vyplýva: „bod č. 2 - Žiadame o oznámenie dispozície o nakládke tovaru - plnenie Kúpnej zmluvy č. 2213601 v množstve 75 ton slnečnice čiernej.“ Žalobcova snaha o mimosúdne urovnanie veci a dodanie náhradného tovaru zostala napriek viacerým a opakovaným pokusom neúspešná. K uplatneniu moderačného práva súdom uviedol, že je potrebné prihliadať na hodnotu a význam zabezpečenej povinnosti. Celková výška zmluvnej pokuty je determinovaná rozsahom porušenia záväzku zo strany žalovaného. Výška zmluvnej pokuty sa viaže na množstvo nedodanej slnečnice, a to 100 eur za tonu nedodaného tovaru. Teda čím viac slnečnice žalovaný nedodá, tým je primerane vyššia zmluvná pokuta. Ak by žalovaný nedodal len jednu tonu pšenice, zmluvná pokuta by bola len 100 eur. Žalovaný si však nesplnil svoju povinnosť vôbec, čo preukazuje rozsah porušenia záväzku žalovaného, ako aj odôvodňuje výšku zmluvnej pokuty. Vo vzťahu ku kúpnej cene, ktorá je 468 eur s DPH za tonu nedodanej pšenice, nemožno hovoriť o neprimeranej výške, keďže zmluvná pokuta paušálne a jednorazovo predstavuje 21 % hodnoty zabezpečenej povinnosti žalovaného. Zmluvná pokuta súčasne zabezpečuje hlavný záväzok žalovaného, a to dodanie tovaru. Žalobca už voči žalovanému z dôvodu nedodania slnečnice v roku 2021 podnikol ústretový krok v tom, že mu umožnil rozloženie dodávky slnečnice do dvoch obchodných rokov. Uvedené potvrdzuje, že zmluvná pokuta zabezpečuje esenciálnu povinnosť žalovaného, ktorá je pre žalobcu zásadná a významná. Opodstatnenie zmluvnej pokuty spočíva v tom, že žalobca ako obchodník s komoditami (kam patrí aj slnečnica) tieto nakupuje za fixné ceny a následne s nimi obchoduje, teda ich predáva iným subjektom. Teda aj žalobca je viazaný záväzkami na dodanie tovaru voči svojim odberateľom. V prípade, keď mu tovar nie je dodaný (čo sa u žalovaného už stalo dvakrát), musí uskutočniť náhradný nákup od iného dodávateľa, respektíve nemôže realizovať svoju hlavnú podnikateľskú činnosť, a tou je predaj tovaru so ziskom. Nakoľko vykonanie náhradného nákupu je pre žalobcu častokrát nevýhodné a časovo nákladné, v snahe predísť týmto nežiadúcim následkom, je navrhovaná zmluvná pokuta. Tým si žalobca súčasne zabezpečuje aj hlavný predmet svojho podnikania (predaj tovaru). Tieto skutočností zdôrazňujú význam základnej povinnosť žalovaného, a to dodať tovar. Zmluvná pokuta predstavuje súčasne paušalizovanú náhradu škody, pričom uľahčuje žalobcovi procesnú situáciu pri preukazovaní porušenia zmluvy, ktorá je zabezpečená zmluvnou pokutou. Žalobca sa pri nedodaní tovaru od svojho dodávateľa ocitá v situácii, keď nedodaný tovar musí získať z iných zdrojov. Cena slnečnice čiernej pritom osciluje a trhovú cenu v čase náhradného nákupu častokrát výrazne prevyšuje kúpnu cenu. Trhová cena slnečnice v čase októbra/novembra 2022, teda v čase, keď žalovaný porušil svoj záväzok, bola 610 eur/t - vid' cenová ponuka od partnera z Maďarska. Výška škody (ušlého zisku) pre žalobcu je minimálne teda rozdiel v cenách vo výške 142 eur/t (610 - 468 eur). Výška škody teda podstatne prevyšuje výšku zmluvnej pokuty (100 eur/t), čo odôvodňuje primeranosť výšky zmluvnej pokuty.

4. Žalovaný ďalej doplnil, že uzatvoril Kúpnu zmluvu v znení ako mu ju predložil žalobca, avšak pri plnení záväzku sa žalovaný riadil najmä zaužívanou obchodnou praxou a zvyklosťami v oblasti poľnohospodárstva. Dodatok ku kúpnej zmluve sa uzatvoril z dôvodu nepriaznivej situácie s pestovaním

snečnice a s problémom jej dodania pre žalobcu z úrody 2021. Žalovaný časť záväzku riadne splnil, no z úrody v roku 2021 nemal možnosť dodať celý dojednaný objem 190 ton a preto sa žalobca a žalovaný dohodli na dodaní snečnice, ktorá bude vypestovaná v roku 2022. Žalobca pristúpil k takémuto posunu splatnosti záväzku z dôvodu, že si bol vedomý nemožnosti dodania snečnice zo strany žalovaného v roku 2021. Zo správania sa žalobcu mal žalovaný za to, že žalobca si je vedomý skutočnosti, že predmetom predaja je budúca, ešte nevypestovaná plodina, ktorú mal vypestovať sám žalovaný a nemala byť predmetom dodávky plodina vypestovaná iným pestovateľom. Žalovaný súhlasil so zmluvnou pokutou, keďže si bol vedomý povinnosti dodať snečnicu, okrem prípadu zásahu vyššej moci. Keď bolo na jeseň v roku 2022 zrejmé, že sa žalovanému nepodarí dopestovať snečnicu, snažil sa za týmto účelom kontaktovať viacerých pestovateľov v okolí, no nebol úspešný, nakoľko väčšina pestovateľov má tiež nakontrahované predaje vopred a v prípade poklesu úrody majú tiež ťažkosti s dodávkami komodít svojím dodávateľom. Žalovaný objektívne na jeseň 2022 nemal možnosť kontaktovať všetkých dodávateľov a pestovateľov snečnice na území Slovenskej republiky alebo štátov EÚ a v hospodárskom roku 2022 dohodnúť náhradný predaj. Žalovaný vynaložil všetko úsilie, aby náhradný tovar dodal, no vzhľadom k tomu, že sa mu to nepodarilo, žalobca pristúpil na dodanie inej komodity. Ak by situáciu s dodaním náhradnej snečnice bola taká jednoduchá a objektívne možná, žalobca by si ju vedel zabezpečiť sám a nepristúpil by k dohode o dodávke náhradnej komodity. Tento fakt potvrdzuje argumenty žalovaného o nemožnosti splnenia povinnosti ani prostredníctvom tretej osoby. Žalovaný nesúhlasil s extenzívnym výkladom ustanovenia § 352 ObZ, keďže objektívna nemožnosť splnenia záväzku treťou osobou musí byť zasadená do reálnych a objektívnych možností žalovaného, a nie do fiktívne nastolenej situácie ako uvádza žalobca. Aj v prípade, že sa na území SR a EÚ urodilo množstvo snečnice, na objektívnu nemožnosť plnenia má vplyv nielen skutočnosť, že snečnica sa urodila, ale aj to, či na ňu má aj žalovaný reálny dosah. Rovnako, nie je a ani nebolo v objektívnych možnostiach žalovaného kontaktovať všetkých dodávateľov snečnice na území SR a EÚ do zmluvne dohodnutého termínu. Snečnica sa seje na jar apríl/ máj a zber je niekedy na jeseň. Žalovaný o reálnych číslach úrody mohol vedieť najskôr na jeseň 2022, kedy žalobca o výpadku snečnice bol informovaný. Následne sa začala komunikácia so žalobcom o náhradnom nákupe komodít. Žalovaný mal v hospodárskom roku 2022, začiatok roka 2023, možnosť dodať žalobcovi iné náhradné komodity a ich súpis poslal žalobcovi hneď, ako ho mal k dispozícii (ponuka zo dňa 16.01.2023) s prihliadnutím na prebiehajúce vianočné sviatky a tiež skutočnosť, že tieto komodity neboli komodity, ktoré by dopestoval žalovaný, ale boli to tiež náhradné nákupy od iných dodávateľov. Obvolať dodávateľov a zostaviť zoznam možných nákupov, ktoré je žalovaný schopný aj zrealizovať a sprostredkovať je otázkou niekoľkých týždňov a žalovaný tento zoznam zaslal bezodkladne, ako ho mal k dispozícii. Na skladbe náhradných komodít je vidieť, že táto nie je rozmanitá a zostavenie zoznamu trvalo žalovanému tiež istú dobu, preto zohnať konkrétnu komoditu pre žalobcu v priebehu jedného-dvoch mesiacov bolo o to náročnejšie. Žalovaný poukázal na obchodné zvyklosti v rámci poľnohospodárskeho sektora. Žalovaný bol celý čas ochotný riešiť situáciu so žalobcom a preto uplatnenie zmluvnej pokuty žalobcom považuje za neprimeranú sankciu. Žalovaný zdôraznil, že ohľadom poľnohospodárskych komodít neexistuje žiadny centrálny register pestovateľov, prípadne aktuálny zoznam pestovaných plodín, či burza, kde sa obchoduje s komoditami. Obchodní zástupcovia odberateľov a dodávateľov zisťujú stavy komodít k predaju len fyzicky (telefonicky), návštevou konkrétnych pestovateľov, ak vedia o akého konkrétneho dodávateľa sa jedná. Aj v priebehu pestovania konkrétnej plodiny nie je možné zaručiť, že sa dohodnutý náhradný nákup uskutoční, keďže aj u náhradného dodávateľa môžu nastať okolnosti, ktoré znemožnia splnenie záväzku. Údaje zo štatistického úradu sú zozbierané spätne, za uplynulý hospodársky rok a najmä nahlasované údaje, z ktorých štatistický úrad vychádza nie sú verejne dostupné. Žalovaný len skrz vedomosti a známosti vie v danom čase, ktorý poľnohospodár akú plodinu môže pestovať. Žalovaný ako dôkaz navrhol vypočuť svedka p. F. G. H., obchodného zástupcu žalovaného, ktorý v priebehu roka 2022 tiež vyvíjal úsilie k nájdeniu náhradných dodávateľov. Žalovaný poukázal na rozhodnutie OS Nitra sp.zn. 20Cb/36/2023, v ktorom sa súd nestotožnil s tým, že by bola výška zmluvnej pokuty primeraná, pričom za primeranú považoval aj výšku zmluvnej pokuty za opakované porušenie povinnosti a teda navýšenie zmluvnej pokuty oproti pôvodne dojednanej výške 50 eur vo vzťahu k zabezpečenej pohľadávke, ktorá bola až vo výške 86.900 eur za primeranú. Okresný súd určil ako primeranú pre prípad opakovaného porušenia povinnosti sumu 70 eur za tonu nedodaného tovaru, čo je oproti dojednanej pokute 100 eur za tonu nedodaného tovaru v tejto veci nižšia suma. Ak v tomto konaní je predmetom zabezpečenia 3-násobne nižšia suma, ako bola v konaní 20Cb, je tu priestor na zníženie zmluvnej pokuty tak, aby zodpovedala okolnostiam prípadu, ale aj obchodným zvyklostiam, ktoré existovali medzi stranami sporu. Pokiaľ ide o samotnú škodu, ktorú predbežne žalobca vyčísluje na sumu 142 eur, ako stratu na tona nedodaného tovaru a teda tomu zodpovedajúci jeho ušlý zisk, takýto výpočet ušlého zisku je nesprávny,

lebo zisk je veličina, ktorá je výsledkom hospodárenia a zúčtovania nielen výnosov, ale aj nákladov v súvislosti so zrealizovanými obchodmi žalobcu. V tomto konaní nebola nijakým spôsobom preukázaná ani minimálna škoda a preto nie je možné využiť moderačné právo súdu len vo vzťahu k argumentu o výške vzniku škody na strane žalobcu.

5. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie ustálil, že v zmysle uzatvorenej Kúpnej zmluvy č. 2213601, bolo jej predmetom dodať žalobcovi slnečnicu čiernu, úroda 2021 na území SR-EU v množstve 190 ton, (tolerancia plnenia +/-2%) za kúpnu cenu 390 eur/tona. V článku VII. Kúpnej zmluvy – Sankcie, bola dojednaná v prípade nedodania celkového množstva 190 ton slnečnice čiernej alebo jej časti v termíne podľa zmluvy, zmluvná pokuta vo výške 100 eur za každú nedodanú tonu tovaru. Zaplatením zmluvnej pokuty nie je dotknutý nárok kupujúceho na náhradu prípadnej škody v celom rozsahu. Podľa Dodatku č.1 ku Kúpnej zmluve bolo v článku 2 dohodnuté, že tovar bude dodaný v dvoch termínoch - prvá časť tovaru v množstve 115t je v mesiacoch 9-10/2021 v cene 390eur/t a v zostávajúcom množstve, t.j. zvyšných 75t je v mesiacoch 9-10/2022 v cene 390eur/t. Medzi stranami nebolo sporné, že žalovaný predmet zmluvy nesplnil a žalobcovi uvedené množstvo slnečnice čiernej nedodal. Za sporné nepovažoval súd prvej inštancie ani dohodnutie zmluvnej pokuty pre prípad nedodania tovaru podľa čl. VII. Kúpnej zmluvy zo dňa 21.10.2021 vo výške 100 eur za tonu nedodaného tovaru. Ako sporné súd prvej inštancie vyhodnotil, či na strane žalovaného nastala dodatočná nemožnosť plnenia, ktorá spôsobila zánik záväzku žalovaného, a teda aj zánik nároku žalobcu na zmluvnú pokutu. Súd prvej inštancie mal pritom preukázať, že predmetom Kúpnej zmluvy bola slnečnica čierna, úroda 2021 dopestovaná na území Slovenskej republiky, resp. na území Európskej únie. Súd prvej inštancie uzavrel, že z Kúpnej zmluvy nevyplýva, že predmetom dodania mala byť iba slnečnica dopestovaná žalovaným. Z listinného dôkazu predloženého žalovaným - Zo zápisnice z pojednávania na Okresnom súde Nitra v konaní vedenom pod sp.zn. 20Cb/36/2023 z 29.09.2023 vyplynulo, že na pojednávaní vypočutý svedok F. G. H., obchodný zástupca žalovaného, uviedol, že sa snažil zabezpečiť nákup olejnin od iných pestovateľov v nitrianskom kraji, aby následne žalovaný mohol splniť svoje záväzky voči žalobcovi. Z výpovede uvedeného svedka tak vyplynulo, že sám žalovaný si bol vedomý toho, že predmetom kúpnych zmlúv uzatvorených so žalobcom nie sú komodity, ktoré sám dopestuje. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s argumentom žalovaného o dodatočnej nemožnosti plnenia. Poukázal na znenie § 352 ods. 1 Obchodného zákonníka, v zmysle ktorého: povinný, ktorý nemôže splniť záväzok z dôvodov na jeho strane, môže splnenie záväzku zabezpečiť uzavretím zmluvy na toto plnenie s inou osobou. V konaní pritom nebolo dostatočne preukázané, že by žalovaný nemohol splniť svoj záväzok prostredníctvom iného pestovateľa. Žalovaný vedel, že v lokalite, v ktorej sám obhospodaroval pozemky, boli zlé poveternostné podmienky na dopestovanie slnečnice čiernej, nevyvinul však aktivitu k tomu, aby zistil, či takáto zlá situácia bola aj v iných lokalitách. Žalovaný nepreukázal, že svoj záväzok nemohol splniť prostredníctvom iného pestovateľa z iného ako nitrianskeho kraja, resp. z územia Európskej únie. Z uvedeného dôvodu považoval konajúci súd nárok žalobcu na zmluvnú pokutu za dôvodný. Súd prvej inštancie nevykonal výsluch ďalších svedkov z dôvodu preukázania, že žalobca bol informovaný o nemožnosti plnenia z jeho strany, nakoľko preukázanie toho, či žalobca o nemožnosti plnenia bol alebo nebol informovaný, by nemalo vplyv na posúdenie spornej otázky. Súd prvej inštancie mal dostatočne preukázané výpoveďou obchodného zástupcu žalovaného v konaní vedenom pod sp.zn. 20Cb/36/2023, že žalovaný neoslovil iných pestovateľov, ako pestovateľov v rámci nitrianskeho kraja. Žalovaný ani sám netvrdil, že by sa snažil splniť svoj záväzok prostredníctvom dodávateľov z iného kraja.

6. Vo vzťahu k namietanej výške zmluvnej pokuty, súd prvej inštancie poukázal na článok VII., v ktorom bola dohodnutá zmluvná pokuta pre prípad, že žalovaný nedodá žalobcovi predmet kúpnej zmluvy. Považoval pokutu vo výške 25 % z hodnoty zabezpečovaného záväzku za primeranú. Uviedol, že účelom moderačného práva je vo výnimočných prípadoch znížiť zmluvnú pokutu a to v prípadoch osobitného zreteľa. Samotné dojednanie neprímerane vysokej pokuty v zmysle § 301 ObZ nemožno kvalifikovať ako neplatný právny úkon v zmysle § 39 OZ. Zákon neustanovuje žiadnu paušálnu hranicu, od ktorej by mala byť zmluvná považovaná za neprímeranú. Súd prvej inštancie posudzoval výšku zmluvnej pokuty na základe kritéria hodnoty zabezpečovaného záväzku a významu zabezpečovaného záväzku. V súdnej veci zmluvná pokuta zabezpečovala hlavný záväzok a podstatnú náležitosť kúpnej zmluvy a žalovaný si svoju povinnosť nesplnil vôbec v zmysle Dodatku č. 1 ku Kúpnej zmluve, hoci dal prísľub, že dodá náhradný tovar. Žalobca bol vystavený hospodárskym stratám z dôvodu porušenia tejto povinnosti, vznikol mu nárok na ušlý zisk vo výške minimálne 140 eur za tonu, pričom žalovaný nepreukázal reálnu snahu dodať tovar a zmierniť následky porušenia svojej povinnosti. Obrana žalovaného, že zmluvná pokuta je vylúčená vzhľadom na sucho, teda vyššiu moc, je rovnako bez

právneho významu, nakoľko § 300 ObZ túto obranu vylučuje a neexistuje žiadna dohoda medzi stranami, ktorá by toto ustanovenie vylúčila. Vzhľadom na postoj žalovaného, ktorý si nesplnil svoje povinnosti, hodnotu a význam hlavnej povinnosti, následky, ktorým bol vystavený žalobca, ktorý je obchodníkom na trhu s týmito komoditami, mal súd prvej inštancie za to, že neboli splnené podmienky pre aplikáciu moderačného práva súdu, keď dohodnutú zmluvnú pokutu vo výške 25% z hodnoty zabezpečovaného záväzku považoval za primeranú. Celková výška zmluvnej pokuty je determinovaná rozsahom porušenia záväzku zo strany žalovaného. Výška zmluvnej pokuty sa viaže na množstvo nedodanej slnečnice, a to 100 eur za tonu nedodaného tovaru. Teda čím viac slnečnice žalovaný nedodá, tým je primerane vyššia zmluvná pokuta. Ak by žalovaný nedodal jednu tonu pšenice, zmluvná pokuta by bola len 100 eur. Žalovaný si však nesplnil svoju povinnosť vôbec, čo preukazuje rozsah porušenia záväzku žalovaného, ako aj odôvodňuje výšku zmluvnej pokuty. Vo vzťahu ku kúpnej cene, ktorá je 390 eur za tonu nedodanej pšenice, nemožno hovoriť o neprimeranej výške, keďže zmluvná pokuta paušálne a jednorazovo predstavuje 25% hodnoty zabezpečenej povinnosti žalovaného. Žalobca voči žalovanému z dôvodu nedodania slnečnice v roku 2021 podnikol ústretový krok, keď mu umožnil rozloženie dodávky slnečnice do dvoch obchodných rokov. Uvedené potvrdzuje, že zmluvná pokuta zabezpečuje esenciálnu povinnosť žalovaného, ktorá je pre žalobcu zásadná a významná. Opodstatnenie zmluvnej pokuty spočíva v tom, že žalobca ako obchodník s komoditami (kam patrí aj slnečnica) tieto nakupuje za fixné ceny a následne s nimi obchoduje, teda ich predáva iným subjektom, žalobca je viazaný záväzkami na dodanie tovaru voči svojim odberateľom. V prípade, keď mu tovar nie je dodaný (čo sa u žalovaného už stalo dvakrát), musí uskutočniť náhradný nákup od iného dodávateľa, respektíve nemôže realizovať svoju hlavnú podnikateľskú činnosť, a tou je predaj tovaru so ziskom. Zmluvná pokuta predstavuje súčasne paušalizovanú náhradu škody, pričom uľahčuje žalobcovi procesnú situáciu pri preukazovaní porušenia zmluvy, ktorá je zabezpečená zmluvnou pokutou. Škoda, ktorá porušením povinnosti dodať tovar vznikla, spočíva buď vo výške škody spôsobenej náhradným nákupom, respektíve v ušlom zisku, ktorý žalobcovi vznikol tým, že nemohol realizovať svoju podnikateľskú činnosť. Pri posudzovaní výšky zmluvnej pokuty je pritom potrebné prihliadať na skutočnosť, že táto plní preventívnu, zabezpečovaciu ako aj uhradzovaciu funkciu. Vznik škody pritom nie je podmienkou pre uplatnenie zmluvnej pokuty. Súd prvej inštancie na základe uvedeného priznal žalobcovi zmluvnú pokutu 7.500 eur, ako aj úroky z omeškania vo výške, ktorá zodpovedá zákonnej úprave, nakoľko sa žalovaný dostal do omeškania so zaplatením zmluvnej pokuty (§ 369 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka). Súd prvej inštancie žalobcovi v súlade s § 369c ods.1 Obchodného zákonníka priznal aj paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40 eur. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP, podľa zásady úspechu v konaní.

7. Opravným uznesením č.k. 57Cb/42/2023-238 zo dňa 03.10.2024 súd prvej inštancie opravil v súlade s § 224 CSP záhlavie rozsudku tak, že správne bude znieť:

„Okresný súd Nitra sudkyňou F. I. J. v právnej veci žalobcu: Arimex Bratislava spol. s r. o., so sídlom Vajnorská 100/A, 831 04 Bratislava, IČO: 31 325 076, právne zastúpeného: Eversheds Sutherland, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Hodžovo nám. 1/A, 811 06 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 659 746, proti žalovanému: Žitný-Agro Trade s. r. o., so sídlom Piaristická 4605/16, 949 01 Nitra, IČO: 52 811 000, právne zastúpený: JUDr. Lucia Lehmanová, advokátka so sídlom Nitra, Fr. Mojtu 43, v konaní o zaplatenie 7.500 Eur s príslušenstvom, takto ...“.

8. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu v zákonnej lehote odvolanie v celom rozsahu z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP a navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalobu zamietne alebo zníži výšku zmluvnej pokuty a zaviazá žalobcu k náhrade trov konania. Žalovaný v odvolaní namietal nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, keď tento zamietol návrhy žalovaného na vykonanie dokazovania výsluchom svedkov – F. G. H., K. D. a L. M.. Súd prvej inštancie v predvolaní na pojednávanie vyzval žalovaného, aby zabezpečil účasť len jedného svedka na pojednávanie dňa 08.11.2023 a to F. G. H., ktorý sa mal vyjadriť k skutočnostiam ohľadom nemožnosti dodania náhradnej slnečnice čiernej žalobcovi. Svedok sa pojednávania dňa 08.11.2023 nemohol zúčastniť, nakoľko bol práceneschopný a žalovaný na jeho výsluchu trval. Ďalších svedkov navrhoval žalovaný vypočuť za účelom preukázania skutočnosti, že žalovaný si splnil oznamovaciu povinnosť a riadne a včas komunikoval všetky prekážky nemožnosti dodania slnečnice čiernej žalobcovi. Tým sa žalovaný snažil zabrániť vzniku škody na majetku žalobcu a preukázať existenciu prekážky, ktorá bránila splneniu jeho povinnosti a ktorá nastala nezávisle od vôle žalovaného. Vykonanie výsluchu navrhovaných svedkov považoval žalovaný za podstatné v spore a to nielen z pohľadu preukázania nemožnosti plnenia (výsluch svedka F. G. H.), ale aj

preukázania splnenia oznamovacej povinnosti žalovaného, ktorou sa malo predísť vzniku škody. Zamietnutím návrhov na vykonanie dokazovania prišlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces, kedy súd založil svoje rozhodnutie na nedostatočnom dokazovaní, pričom vykonané dôkazy viedli súd k nesprávnym skutkovým zisteniam ohľadom nemožnosti plnenia zo strany žalovaného. Žalovaný namietal argumentáciu súdu prvej inštancie, že mal dostatočne preukázané výpoveďou obchodného zástupcu žalovaného v konaní vedenom pod sp.zn. 20Cb/36/2023, že žalovaný neoslovil iných pestovateľov, nakoľko tento dôkaz podľa jeho názoru neobstojí, nakoľko v predmetnom spore s jednalo o dopestovanie a dodanie repky olejnej a nie slnečnice. Žalovaný nesúhlasil so závermi súdu, že žalobca bol vystavený hospodárskym stratám z dôvodu porušenia povinnosti žalovaného a vznikol mu nárok na ušlý zisk vo výške minimálne 140 eur za tonu, pričom žalovaný nepreukázal reálnu snahu dodať tovar a zmierniť následky porušenia svojej povinnosti. Mal za to, že súd prvej inštancie nevykonal žiadne dokazovanie smerom k zisteniu výšky škody a návrhy na vykonanie dokazovania, ktoré mali preukázať vylúčenie zodpovednosti žalovaného za vznik škody, neboli pripustené. Súd prvej inštancie doslovne prebral argumentáciu z rozsudku Okresného súdu Nitra sp.zn. 20Cb/36/2023 zo dňa 29.09.2023, že nemal preukázané, že by žalovaný nemohol splniť svoj záväzok prostredníctvom iného pestovateľa. Žalovaný však s danými závermi nesúhlasil a uviedol, že nemal objektívnu možnosť osloviť všetkých dodávateľov slnečnice čiernej na území SR a EÚ do zmluvne dohodnutého termínu. Zdôraznil, že ohľadom poľnohospodárskych komodít neexistuje žiadny centrálny register pestovateľov, prípadne aktuálny zoznam pestovaných plodín, či burza, kde sa priamo obchoduje s komoditami a môžu byť oslovení dodávatelia. Žalovaný chcel vykonať výsluch F. G. H. a tým preukázať, že vyvíjal maximálne úsilie na dodanie náhradného tovaru, tento dôkaz však bol súdom zamietnutý. Skutočnosť, že žalovaný sa snaží predísť škode musí a mala by mať vplyv na rozhodnutie súdu využiť svoje moderačné právo. Aj v zmysle judikátu R43/2019 Najvyššieho súdu platí, že je potrebné prihliadať aj na to, či porušením povinnosti vznikla škoda a ak, na jej výšku. Okrem toho je potrebné zohľadniť druh zavinenia dlžníka, jeho postoj k zmluvnej povinnosti, ako aj skutočnosť, že zaplatenie zmluvnej pokuty má predstavovať sankciu za porušenie zmluvnej povinnosti. Žalovaný poukázal na povahu záväzkového vzťahu, na špecifickosť poľnohospodárskej výroby a samotného obchodovania s agrokomoditami. Na objektívnu nemožnosť plnenia žalovaného mal podľa jeho názoru vplyv aj časový rozsah, ktorý mal žalovaný k dispozícii. Tieto skutočnosti súd prvej inštancie vôbec nezal do úvahy minimálne pri uplatnení moderačného práva. Žalovaný namietal, že závery súdu sa opierajú o skutkový stav, ktorý nevyplýval z vykonaného dokazovania, navyše odôvodnenie rozsudku obsahuje namiesto stručného zhrnutia prednesov strán sporu doslovne „preklopené“ vyjadrenia účastníkov a neobsahuje označenie tých dôkazov, o ktoré súd oprel svoje skutkové zistenia a úvahy. V tejto súvislosti žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR R 37/1985 a v súvislosti s uplatnením moderačného práva na rozhodnutie sp.zn. 20Bdo/39/2010.

9. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného vyjadril podaním svojho právneho zástupcu zo dňa 18.01.2024, v ktorom sa plne stotožnil s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie. Zdôraznil, že súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dôkazov. Dokazovanie, teda rozhodovanie o tom, ktorý dôkaz súd vykoná a ktorý nie, je výlučným oprávnením konajúceho súdu. Súd vykonáva dôkazy, ktoré sú potrebné pre vedenie konania aj vzhľadom na zásadu hospodárnosti konania. Súd naopak nevykoná dôkazy, ktoré sú nadbytočné, resp. sú nepodstatné pre rozhodnutie vo veci samej. Súd sám rozhoduje, čo bude tvoriť predmet dokazovania a čo nie. Teda strana nemá osobitné procesné právo, aby bol ňou navrhnutý dôkaz (kam patrí aj výsluch svedka) vykonaný. Právomoc súdu vykonávať dokazovanie vyplýva nielen z príslušných ustanovení CSP, ale aj z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR (napr. sp. zn. 6 Cdo 51/2012, sp.zn. 6 Cdo 153/2011). Súd prvej inštancie uviedol, prečo nevykonal návrhy svedkov, pričom zohľadnil aj zásadu hospodárnosti konania. Vzhľadom na iné dôkazy mal súd prvej inštancie dostatočne zistený skutkový stav. Súd prvej inštancie vychádzal z výpovede svedka p. H., ktorá bola zaznamenaná v zápisnici o pojednávaní, ktorú predložil sám žalovaný. Vzhľadom na skutočnosť, že F. G. H. už bol raz súdom vypočutý v obdobnej veci, pričom zápisnicu o jeho výsluchu predložil sám žalovaný ako dôkazný prostriedok ohľadom preukázania nemožnosti plnenia, aj vzhľadom na výsluch tohto svedka, postupoval konajúci súd správne, ak tento dôkaz, vzhľadom na neprítomnosť predvolaného svedka, opakovane nevykonal. Zo zápisnice z pojednávania sp. zn. 20Cb/36/2023 pritom vyplýva, že sesterská spoločnosť žalovaného sa voči povinnosti zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu za nedodanie inej olejiny (220 ton repky olejnej) bránila nemožnosťou plnenia, vzhľadom na neúrodu tejto olejiny a nemožnosti jej náhradného nákupu, nemožnosť plnenia preukazovala obdobnými argumentmi ako v prejednávanej veci, ako dôkazné prostriedky navrhovala výsluch tých istých svedkov ako v prejednávanej veci, pričom Okresný súd Nitra vykonal len výsluch F. H. ako

obchodného zástupcu tejto spoločnosti, obchodný zástupca žalovaného pri výsluchu uviedol, že sa snažil nakúpiť, respektíve prediť všetky obilniny ako aj všetky olejiny (kam patrí slnečnica čierna), teda nielen repku olejnú, svedok potvrdil, že pracoval sám ako obchodný zástupca pre nitriansky kraj, svedok uviedol, že oslovoval len producentov obilia a olejín na území nitrianskeho kraja, svedok skonštatoval, že jeho obchodná aktivita bola v tomto smere neúspešná, pričom uviedol, že mimo nitriansky kraj nevykonával žiadne ďalšie aktivity, svedok výslovne potvrdil, že neoslovil žiadneho iného dodávateľa (obilnín ani olejín) v zahraničí. Konajúci súd zaujal správny záver, keď vychádzal z výsluchu F. G. H. vykonaného v súdnom konaní sp.zn. 20Cb/36/2023, nakoľko nemohol z dôvodu práce-schopnosti tohto svedka vypočúť v prejednávanej veci a vykonanie výsluchu by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti konania. Výpoveď svedka bola plne použiteľná aj na prejednaný spor, keďže sa netýkala len dodania repky olejnej, ale aj všetkých olejín, teda aj slnečnice. Rovnako bola týmto dôkazom preukázaná nemožnosť plnenia ohľadom dodania náhradného nákupu slnečnice čiernej, čo bolo predmetom výsluchu svedka aj v prípade inej olejiny (repky olejnej). Rovnako súd prvej inštancie správne zohľadnil zásadu hospodárnosti konania. Ak by súd výsluch svedka vykonal, musel by pojednávanie odročiť. Pre odročenie pojednávania však neexistoval dôležitý dôvod, nakoľko svedok už vypovedal v obdobnej veci pred konajúcim súdom a závery jeho výpovede boli plne použiteľné aj na prejednanú vec. Taktiež výsluch svedkov K. D. a L. M., ktorými chcel žalovaný preukázať splnenie oznamovacej povinnosti, je nadbytočný, nakoľko predmetom konania nie je nárok na náhradu škody, ale zaplatenie zmluvnej pokuty. Navyše výsluch nemohol mať výpovednú hodnotu ani k preukázaniu nemožnosti plnenia, keďže obchodná aktivita žalovaného sa obmedzovala len na dodávateľov v rámci Nitrianskeho kraja, čo je nedostatočné. Súd prvej inštancie vysvetlil dôvody nevykonania týchto dôkazov. Neobstojí ani námietka žalovaného, že nie je zrejmé, z ktorých dôkazov súd prvej inštancie vychádzal, keď zo zápisnice z pojednávania jednoznačne vyplýva, ktoré dôkazy boli vykonané, a z odôvodnenia sú zrejmé aj skutkové závery z vykonaného dokazovania. Vo vzťahu k namietanej nemožnosti plnenia žalobca uviedol, že sú irelevantné námietky žalovaného ohľadom neúrody a sucha, pretože neúroda nezbavovala povinnosti žalovaného dodať slnečnicu čiernu. Právna úprava nemožnosti plnenia v obchodnoprávných vzťahoch je založená na koncepcii objektívnej nemožnosti plnenia. Teda subjektívne prekážky nezbavujú dlžníka (žalovaného) splniť svoj záväzok (dodať tovar). Dlžník sa zbaví záväzku len vtedy, keď preukáže, že záväzok je nesplniteľný prostredníctvom tretej osoby. Znenie Kúpnej zmluvy - dodanie 75 ton slnečnice čiernej, ktorá mala byť vypestovaná na území Slovenskej republiky, respektíve Európskej únie - zodpovedá predmetu obchodnej činnosti žalovaného, kam patrí aj kúpa tovaru na účely jeho predaja konečnému spotrebiteľovi (maloobchod) alebo iným prevádzkovateľom živnosti (veľkoobchod). Žalovaný je teda nielen pestovateľom olejín, ale je taktiež predajcom olejín. Predmetnú Kúpnu zmluvu preto uzatvoril ako predajca (dodávateľ) slnečnice čiernej. Žalovaný sa ako predajca olejín zaviazal dodať (nie vypestovať) slnečnicu čiernu. Súčasne podpisom Kúpnej zmluvy na seba prevzal záväzok dodania tovaru, ktorý bol bližšie identifikovaným miestom pôvodu. Tým bolo územie Slovenskej republiky a ostatných členských štátov Európskej únie. Predmetom Kúpnej zmluvy (v znení Dodatku č. 1) preto nebola úroda slnečnice čiernej vypestovanej priamo žalovaným na poliach, ktoré žalovaný obhospodaruje, ale len záväzok ju dodať. Aj v prípade neúrody slnečnice čiernej pestovanej u žalovaného, bolo jeho povinnosťou dodať 75 ton tejto komodity s pôvodom na území ktoréhokoľvek členského štátu Európskej únie, vrátane Slovenskej republiky. Nebolo nesporné (ako to vyplýva z verejne dostupných údajov), že minimálne na území Slovenskej republiky sa v rokoch 2021, resp. 2022 (nehovoriac o území ostatných štátov Európskej únie) vypestovalo dostatočné množstvo slnečnice v objeme približne 200 tisíc, resp. 159 tisíc ton, respektíve v EÚ v objeme približne 10,3 resp. 10,5 miliónov ton tejto komodity. Vzhľadom na uvedené nemohlo dôjsť k zániku záväzku žalovaného dodať 75 ton slnečnice čiernej pre nemožnosť plnenia. Žalovaný na osobnom rokovaní dňa 25. 11. 2022 potvrdil, že vie dodatočne splniť svoj záväzok dodania slnečnice čiernej, čo vylučuje prípad nemožnosti plnenia. Akékoľvek prípadné maximálne úsilie dodať slnečnicu čiernu, ktoré bolo obmedzené len na územie nitrianskeho kraja, nemožno považovať za preukázanie nemožnosti plnenia dodať slnečnicu s pôvodom na území Európskej únie. Žalobca namietal aj tvrdenia žalovaného ohľadom neexistencie registra dodávateľov komodít z dôvodu, že na vnútorné prekážky nemožnosti dodania slnečnice čiernej nemožno prihliadať, keď žalovaný ako osoba odborne spôsobilá, je povinný vyvíjať takú aktivitu a oslovovať pestovateľov aj mimo okruh jeho okolia. Navyše, zoznam najväčších pestovateľov vyplýva, okrem online vyhľadávania, aj z bežných časopisov ako sú Roľnícke noviny, Agromagazín a ďalších, kde sú uvedení najväčší výrobcovia. Rovnako je možnosť obrátiť sa na Slovenský zväz olejárňov, ktorý vie tieto informácie poskytnúť, alebo na Slovenskú poľnohospodársku a potravinársku komoru (SPPK). Žalobca nesúhlasil ani s moderáciou zmluvnej pokuty zo strany súdu. Mal za to, že zásah súdu do zmluvnej voľnosti strán aplikáciou § 301 ObZ je výnimočným postupom a je možné ho použiť iba vo výnimočných

prípadoch, keď sa javí výška zmluvnej pokuty ako neprimerane vysoká. Tento záver vyplýva z judikátu R 8/2008. Uvedené súd prvej inštancie podľa jeho názoru zohľadnil. Žalobca poukázal na rozhodovaciu činnosť týkajúcu sa podmienok uplatnenia moderačného práva a to pri zohľadnení hodnoty a významu zabezpečenej povinnosti, všetkých relevantných okolností prípadu, pohnútky, účelu, pomeru hlavnej a sankčnej povinnosti, dĺžky povinnosti, preventívnej, reparačnej a sankčnej úlohy zmluvnej pokuty, zohľadnení škody, druhu zavinenia a postoja dlžníka k jeho povinnostiam, či ide porušenie hlavnej alebo vedľajšej povinnosti, následkov porušenia povinnosti a zásady pacta sunt servanda. Dohodnutá výška pokuty podľa názoru žalovaného zodpovedá daným zásadám, z čoho vychádzal i súd prvej inštancie. Žalobca doložil súdu prvej inštancie aj obchodnú ponuku od partnera v Maďarsku, ktorou preukázal, že tento by od žalobcu slnečnicu kúpil za sumu 600 eur/t. Nakoľko žalovaný žalobcovi slnečnicu nedodal, došlo v tomto smere k ušlému zisku na strane žalobcu. Navyiac, predmetom konania nebola otázka náhrady škody, ktorú by mal žalobca preukazovať. Predmetom bola otázka zaplatenia zmluvnej pokuty, kde sa výšky škody nemusí preukazovať (výška škody je dolnou hranicou uplatnenia moderačného práva súdu). Žalobca však nad rámec svojej dôkaznej povinnosti preukázal, že mu vznikol ušlý zisk vo výške prevyšujúcej zmluvnú pokutu. Žalobca sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že opodstatnenie zmluvnej pokuty, spočíva aj v tom, že žalobca ako obchodník s komoditami tieto nakupuje za fixné ceny a následne s nimi obchoduje, teda ich predáva iným subjektom. Teda aj žalobca je viazaný záväzkami na dodanie tovaru voči svojim odberateľom. V prípade, keď mu tovar nie je dodaný (čo sa u žalovaného už stalo dvakrát), musí uskutočniť náhradný nákup od iného dodávateľa, respektíve nemôže realizovať svoju hlavnú podnikateľskú činnosť, a tou je predaj tovaru so ziskom. Nakoľko vykonanie náhradného nákupu je pre žalobcu častokrát nevýhodné a časovo nákladné, v snahe predísť týmto nežiaducim následkom je navrhovaná zmluvná pokuta. Tým si žalobca súčasne zabezpečuje aj hlavný predmet svojho podnikania (predaj tovaru). Tieto skutočností zdôrazňujú význam základnej povinnosť žalovaného, a to dodať tovar. Navyše ani tvrdenie, že konajúci súd nevzal do úvahy časové hľadisko plnenia (bez bližšej konkretizácie zo strany žalovaného) neobstojí, keďže žalobca čakal na dodanie tovaru aj po uplynutí pôvodnej lehoty jeho dodania a v tomto smere sa dňa 25.11.2022 dohodol so žalovaným na dodatočnom dodaní tovaru. K uplatneniu zmluvnej pokuty žalobca pristúpil až potom, čo žalovaný tovar napriek dodatočnej obchodnej dohode nedodal ani začiatkom roka 2023. Záverom žalobca dodal, že odôvodnenie rozsudku vyhovuje všeobecnej požiadavke, reagovať jasne a zrozumiteľne na všetky nastolené relevantné skutkové a právne otázky, ktoré majú pre rozhodnutie vo veci podstatný význam. Žiadal, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil a priznal žalobcov právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

10. V odvolacej replike zo dňa 29.01.2024 žalovaný zotrval na svojej argumentácii, pričom poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo 100/2018, sp.zn. 5Cdo 202/2018, z ktorých vyplýva, že nevykonanie dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a porušenie rovnosti účastníkov v konaní. V konaní vedenom pod sp.zn. 20Cb/36/2023 bolo dokazovanie zamerané na zisťovanie toho, či svedok F. G. H. oslovil dostatočný okruh pestovateľov dodávateľov repky olejnej a nie slnečnice čiernej. Zápisnica z pojednávania 20Cb len okrajovo dokresľuje skutkové okolnosti prípadu, avšak bez výsluchu navrhovaných svedkov priamo k otázke možnosti dodania slnečnice čiernej prostredníctvom iných pestovateľov, nie je možné ustáliť skutkový stav. Súd prvej inštancie bez vykonania dôkazov dospel k záveru, že žalovaný nevyvinul aktivitu k tomu, aby zistil, či zlá situácia aj v iných lokalitách a či svoj záväzok nemohol splniť prostredníctvom iného pestovateľa. Žalovaný nesúhlasil s názorom žalobcu, že by bola zachytená presná dohoda strán zo stretnutia zo dňa 25.11.2022. Žalovaný v následnej komunikácii tento obsah mailu nepotvrdil a z ponuky náhradných komodít zo dňa 16.01.2023 vyplýva, že nemal k dispozícii a nevedel dodať slnečnicu čiernu. Email nepotvrďuje, že žalovaný vedel dodatočne dodať 75t slnečnice a že sa k tomu dodatočne zaviazal. Predmetom rokování bolo dodanie náhradnej komodity za repku olejnú a slnečnicu čiernu, na vyhľadanie ktorých sa žalovaný následne zameril. Žalobca sám pripustil, že žalovaný mal osloviť aj iných dodávateľov, otázne je však koľkých, keďže nie je reálne osloviť všetkých. Vo vzťahu k moderačnému pávu žalovaný poukázal práve na odopreté výpovede svedkov. Mal za to, že všetky žalobcom uvádzané rozhodnutia je možné aplikovať na konkrétny prípad a všetky v podstate zdôrazňujú potrebu prihliadať na špecifika prípadu. Žalovaný nespochybnil fakt, že zmluvná pokuta mala plniť najmä prevenčnú funkciu a žalovaný si bol plne vedomý povinnosti splniť svoj záväzok avšak akonáhle zistil, že ho nemôže splniť sám z vlastnej úrody, podnikol kroky k splneniu záväzku treťou stranou. O všetkom pritom riadne komunikoval so žalobcom a toto všetko je možné preukázať svedkami, ktorých výsluch súd nevykonával. Z konania žalovaného je zrejmé, že nemal úmysel nedodať zazmluvnenú komoditu

žalobcovi, nemal v úmysle spôsobiť žalobcovi škodu a vyvinul aktivity k dodaniu inej komodity cez iného dodávateľa. Všetky tieto okolnosti mal súd prvej inštancie zohľadniť a znížiť zmluvnú pokutu. Žalovaný zopakoval svoje tvrdenia o tom, že žalobca nepreukázal vznik škody, nevykonalo sa dokazovanie, či žalobca zabezpečil náhradné nákupy a za aké ceny, či je zodpovedný žalovaný. Žalobca žiaden náhradný nákup nezrealizoval, preto k nezväčšeniu majetku prišlo aj jeho konaním. Žalovaný žalobcovi navrhol náhradné nákupy, ktoré vedel na prelome rokov 2022/2023 zabezpečiť a odvtedy žalobca na ponuku žalovaného nereagoval a podal na žalovaného žalobu. Mimosúdne rokovania ukončil žalobca, nie žalovaný a preto nie je pravda, že žalovaný mal odmietavý postoj k splneniu svojej povinnosti. Navyše svedkovia navrhnutí žalovaným neboli vypočutí a práve títo sa mali vyjadriť k postoju žalovaného k vzniknutej situácii.

11. Žalobca v odvolacej duplike zo dňa 06.02.2024 zotrval na svojich námietkach a dovtedajších vyjadreniach a zopakoval svoje tvrdenia ohľadom nevykonania dôkazov. Zdôraznil, že svedok F. G. H. potvrdil, že všeobecne oslovoval jednotlivých dodávateľov obilnín a olejní, aké majú dostupné komodity, teda neobchodoval samostatne len repku olejnú, ale rovnako aj slnečnicu čiernu, že sa mu do konca roka 2022 nepodarilo nakúpiť žiadne olejiny, medzi ktoré patrí tak repka olejná ako aj slnečnica čierna, že vykonával obchodnú činnosť len sám, bez ďalších kolegov, oslovoval dodávateľov a pestovateľov olejní len na území Nitrianskeho kraja, keďže to vyplýva z popisu jeho pracovnej funkcie, neoslovil žiadneho dodávateľa olejní zo zahraničia. Nevykonanie daného výsluchu bolo súdom prvej inštancie riadne odôvodnené. K nemožnosti plnenia žalobca doplnil, že žalovaný navrhovanými dôkazmi nemohol preukázať objektívnu nemožnosť plnenia. Uvedený záver potvrdzuje aj prof. Ovečková, ktorá uvádza: „Z hľadiska zániku záväzku je rozhodujúca iba objektívna nemožnosť plnenia, teda taká nemožnosť, keď splniť záväzok je všeobecne nemožné a záväzok by namiesto dlžníka nemohol splniť nikto.“ (Ovečková, O. a kol: Obchodný zákonník. Veľký Komentár. Bratislava: Wolters Kluwer s.r.o., 2017, s. 320). Rovnako žalobca poukázal na právny názor doc. Ďuricu vyplývajúci z Patakyová, M. a kol: Obchodný zákonník. Komentár. 4. vydanie. Bratislava: C.H. Beck. 2013, s. 1192. preto aj keby súd vykonal všetky dôkazy, ktoré žalovaný navrhol, žalovaný by aj tak nepreukázal, že záväzok dodať tovar nebolo objektívne možné splniť prostredníctvom tretej osoby. Argumentácia žalovaného vychádza výlučne z jeho subjektívnych a interných prekážok. Žalovaný tak neuniesol dôkazné bremeno. Podľa názoru žalobcu neobstojí argumentácia žalovaného, že nesúhlasí so štatistickými údajmi o počte slnečnice čiernej vypestovanej na území Slovenskej republiky, resp. Európskej únie, nakoľko tieto údaje sú objektívneho charakteru a nesúhlas žalovaného je bez právneho významu. Uvedené údaje potvrdzujú, že na relevantnom trhu bolo dostatok slnečnice čiernej a že ju bolo možné dodať. Žalovaný rovnako nemusel osloviť všetkých dodávateľov, či pestovateľov slnečnice čiernej, stačilo mu nájsť jedného (prípadne viacerých dodávateľov), ktorí by mu samostatne alebo spoločne (po častiach) vedeli dodať 75 ton slnečnice, ktorej bolo na trhu dostatok. Teda žalovaný nemusel oslovovať všetkých dodávateľov alebo pestovateľov ako mylne namietal. Žalobca poukázal na neprípustnú novotu tvrdenú žalovaným v odvolacom konaní, ktorý namietal, že v emaili zo dňa 01.12.2022 nebola zachytená dohoda medzi stranami v zmysle rokovania zo dňa 25. 11. 2022, na ktorom sa okrem iného dohodlo, že žalovaný dodatočne dodá slnečnicu čiernu podľa Kúpnej zmluvy. Žalovaný teraz tvrdí, že obsah tejto dohody emailom nepotvrdil a že predmetom rokovania bolo dodanie náhradných komodít za repku olejnú a slnečnicu čiernu. V konaní pred súdom prvej inštancie však pravdivosť obsahu dohody nenamietal. K uplatneniu moderácie zo strany súdu prvej inštancie a tvrdeniam žalovaného v odvolacej replike žalobca uviedol, že výsluchom svedkov by boli preukázané špecifika prípadu, teda že žalovaný nemal v úmysle tovar nedodať, nemal v úmysle spôsobiť škodu a vyvinul aktivity pre dodanie tovaru prostredníctvom iného dodávateľa. Zmluvná pokuta je však založená na báze objektívnej zodpovednosti, a to bez ohľadu na zavinenie dlžníka. Teda absencia úmyslu porušenia povinnosti nezavaruje žalovaného zodpovednosti za zmluvnú pokutu. Absencia úmyslu zároveň sama o sebe nie je jediným „špecifikom“, na ktoré treba prihliadať. V opačnom prípade by súd pristupoval k moderácii neprímerane často, keďže všetci dlžníci v podstate tvrdia, že nemali v úmysle porušiť si svoju zmluvnú povinnosť. Postoj žalovaného bol značne pasívny, keďže nie je známe, koľko pestovateľov/dodávateľov oslovil a navyše svoju činnosť obmedzil len na oblasť Nitrianskeho kraja, čo je absolútne nedostatočné. Taktiež aj absencia komunikácie s obchodným zástupcom žalobcu vylučuje jeho pozitívny postoj k splneniu si svojej povinnosti. K namietanému vzniku škody žalobca dodal, že je logické, že nedodaný tovar žalobca nemohol predať, teda mu nemohla vzniknúť skutočná škoda, ale len škoda vo forme ušlého zisku. Na preukázanie ušlého zisku preto nie je potrebné preukázať, že žalobca tento alebo iný nákup skutočne realizoval. Ušlý zisk sa nepreukazuje vykonaním náhradného nákupu, ale preukázaním nemožností zrealizovať konkrétny obchod, ktorý sa

napokon nezrealizoval. V tomto smere žalobca poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo 513/2014 a sp.zn. 4MCdo 23/2008. V ostatnom žalobca zopakoval svoje tvrdenia.

12. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací v zmysle § 34 CSP po oboznámení sa s obsahom spisu a po preskúmaní napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi v zmysle § 379 a § 380 CSP dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, keď súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav, z ktorého po vyhodnotení dôkazov vyvodil správne právne závery premietnuté do výrokovej časti napadnutého rozsudku.

13. Podľa § 1 ods. 1 Obchodného zákonníka tento zákon upravuje postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy, ako aj niektoré iné vzťahy súvisiace s podnikaním. Podľa ods. 2 ObZ právne vzťahy uvedené v odseku 1 sa spravujú ustanoveniami tohto zákona. Ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Ak ich nemožno riešiť ani podľa týchto predpisov, posúdia sa podľa obchodných zvyklostí, a ak ich niet, podľa zásad, na ktorých spočíva tento zákon.

14. Podľa § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti.

15. Podľa § 409 ods. 1 Obchodného zákonníka, kúpnu zmluvou sa predávajúci zaväzuje dodať kupujúcemu hnutelnú vec (tovar) určenú jednotlivo alebo čo do množstva a druhu a previesť na neho vlastnícke právo k tejto veci a kupujúci sa zaväzuje zaplatiť kúpnu cenu.

16. Podľa § 409 ods. 2 Obchodného zákonníka, v zmluve musí byť kúpna cena dohodnutá alebo musí v nej byť aspoň určený spôsob jej dodatočného určenia, ibaže strany v zmluve prejavia vôľu ju uzavrieť aj bez určenia kúpnej ceny. V tomto prípade je kupujúci povinný zaplatiť kúpnu cenu ustanovenú podľa § 448.

17. Podľa § 411 Obchodného zákonníka, predávajúci je povinný kupujúcemu dodať tovar, odovzdať doklady, ktoré sa na tovar vzťahujú, a umožniť kupujúcemu nadobudnúť vlastnícke právo k tovaru v súlade so zmluvou a týmto zákonom.

18. Podľa § 414 ods. 1 Obchodného zákonníka, predávajúci je povinný dodať tovar:

a) v deň, ktorý je v zmluve určený alebo určený spôsobom určeným v zmluve,
b) kedykoľvek počas lehoty, ktorá je v zmluve určená alebo určená spôsobom určeným v zmluve, ibaže zo zmluvy alebo z účelu zmluvy, ktorý bol predávajúcemu známy pri uzavretí zmluvy, vyplýva, že dobu dodania v rámci tejto lehoty určuje kupujúci.

19. Podľa § 352 ods. 1 Obchodného zákonníka, záväzok sa považuje za splniteľný aj v prípade, ak ho možno splniť pomocou inej osoby.

20. Podľa § 352 ods. 4 Obchodného zákonníka, nemožnosť plnenia je povinný preukázať dlžník.

21. Podľa § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

22. Podľa § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

23. Podľa § 545 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak z dohody nevyplýva niečo iné, nie je dlžník povinný zmluvnú pokutu zaplatiť, ak porušenie povinnosti nezavinil.

24. Podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sa plnenie stane nemožným, povinnosť dlžníka plniť zanikne.

25. Podľa § 575 ods. 2 Občianskeho zákonníka, plnenie nie je nemožné, najmä ak ho možno uskutočniť aj za sťažených podmienok, s väčšími nákladmi alebo až po dojednanom čase.

26. Podľa § 300 Obchodného zákonníka, okolnosti vylučujúce zodpovednosť (§ 374) nemajú vplyv na povinnosť platiť zmluvnú pokutu.

27. Podľa § 301 Obchodného zákonníka, neprimerane vysokú zmluvnú pokutu môže súd znížiť s prihliadnutím na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti, a to až do výšky škody, ktorá vznikla do doby súdneho rozhodnutia porušením zmluvnej povinnosti, na ktorú sa vzťahuje zmluvná pokuta. Na náhradu škody, ktorá vznikla neskôr, je poškodený oprávnený do výšky zmluvnej pokuty podľa § 373 a nasl..

28. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

29. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

30. Po oboznámení sa s obsahom spisu, s obsahom napadnutého rozsudku ako aj s obsahom odvolania žalovaného a následných vyjadrení strán sporu, odvolací súd konštatuje vecnú správnosť rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa plne stotožnil so skutkovým stavom a právnym posúdením veci súdom prvej inštancie, ako aj jeho prijatým záverom. Súd prvej inštancie sa dostatočne presvedčivým spôsobom vysporiadal so všetkými spornými skutočnosťami, na závery ktoré odvolací súd odkazuje. Konanie pred súdom prvej inštancie bolo vedené v súlade so zásadou kontradiktórnosti civilného súdneho procesu a odvolací súd v tomto smere nezistil žiadne vady procesného charakteru, ktoré by mali za následok nesprávnosť napadnutého rozhodnutia. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k podstatným tvrdeniam uvedených v odvolaní odvolací súd uvádza nasledovné.

31. Z obsahu spisu je zrejmé, že predmetom konania je zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 7.500 eur za nedodržanie povinnosti žalovaného dodať žalobcovi tovar v množstve 75 ton v lehote do 10/2022 v zmysle uzatvorenej Kúpnej zmluvy č. 2213601 dňa 21.10.2021 v spojení s Dodatkom č. 1 zo dňa 11.11.2021 (ďalej aj „Kúpna zmluva“). Žalobca zmluvnú pokutu vyúčtoval žalovanému faktúrou č. 2204948 zo dňa 31.12.2022 splatnou dňa 20.01.2023 na sumu 7.500 eur, avšak žalovaný zmluvnú pokutu nezaplatil. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že strany si v Kúpnej zmluve v článku VII dohodli pre prípad nedodania celkového množstva 190 ton slnečnice čiernej alebo jej časti v termíne podľa zmluvy, zmluvnú pokutu vo výške 100 eur za každú nedodanú tonu tovaru. Zaplatením zmluvnej pokuty nie je dotknutý nárok kupujúceho na náhradu prípadnej škody v celom rozsahu. V konaní nebolo sporné, že na základe uzatvoreného Dodatku č. 1 ku kúpnej zmluve bolo v článku 2 dohodnuté, že tovar bude dodaný v dvoch termínoch – prvá časť tovaru v množstve 115 t je v mesiacoch 9-10/2021 v opcii kupujúceho v cene 390 eur/t a v zostávajúcom množstve (t.j. zvyšných 75t) je v mesiacoch 9-10/2022 v opcii kupujúceho v cene 390 eur/t. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania vzhliadol nárok žalobcu ako dôvodný, pričom vychádzal zo skutkového stavu zisteného z predložených dôkazov: Kúpna zmluva č. 2213601, Dodatok č. 1 ku Kúpnej zmluve č. 2213601, faktúra č. 2204948, emailová komunikácia strán z obdobia 31.08.2022 až 23.01.2023, výzva žalobcu na dodanie tovaru zo dňa 14.10.2022, 24.11.2022, cenová ponuka od partnera žalobcu z Maďarska, rozsudok Okresného súdu Nitra č.k. 20Cb/36/2023 zo dňa 29.09.2023, zápisnica o pojednávaní z konania vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 20Cb/36/2023. Súd prvej inštancie považoval skutkový stav za dostatočne zistený z predložených dôkazov, pričom preukázanie, či bol žalobca informovaný o nemožnosti plnenia zo strany žalovaného, nepovažoval za právne relevantné pre posúdenie odôvodnenosti nároku vo veci samej, preto výsluch navrhovaných svedkov pána L. M. a pani K. D. nevykonal. Rovnako mal súd prvej inštancie dostatočne preukázané výpovedou obchodného zástupcu žalovaného v konaní vedenom pod sp.zn. 20Cb/36/2023, že žalovaný neoslovil iných pestovateľov, ako pestovateľov v rámci nitrianskeho kraja. Doplnil, že ani sám žalovaný netvrdil, že by sa snažil splniť svoj záväzok prostredníctvom dodávateľov z iného kraja.

32. Žalovaný však v odvolaní namietal nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, keď tento zamietol návrhy žalovaného na vykonanie dokazovania výsluchom svedkov – F. G. H., K. D. a L.

M.. Poukázal na skutočnosť, že súd prvej inštancie v predvolaní na pojednávanie vyzval žalovaného, aby zabezpečil účasť len jedného svedka na pojednávanie dňa 08.11.2023 a to F. G. H., ktorý sa mal vyjadriť ku skutočnostiam ohľadom nemožnosti dodania náhradnej slnečnice čiernej žalobcovi. Svedok sa pojednávania dňa 08.11.2023 nemohol zúčastniť, nakoľko bol práceneschopný a žalovaný na jeho výsluchu trval. Žalovaný v odvolaní potvrdil, že ďalších svedkov navrhoval vypočuť za účelom preukázania skutočnosti, že žalovaný si splnil oznamovaciu povinnosť a riadne a včas komunikoval všetky prekážky dodania slnečnice čiernej žalobcovi, čím sa snažil zabrániť vzniku škody na majetku žalobcu a preukázať existenciu prekážky, ktorá bránila splneniu jeho povinnosti a ktorá nastala nezávisle od vôle žalovaného. Vykonanie výsluchu navrhovaných svedkov považoval žalovaný za podstatné v spore a to nielen z pohľadu preukázania nemožnosti plnenia (výsluch svedka F. G. H.), ale aj preukázania splnenia oznamovacej povinnosti žalovaného, ktorou sa malo predísť vzniku škody.

33. O tom, ktoré z navrhnutých dôkazov (ale aj z tých, ktoré navrhnuté neboli) budú vykonané, rozhoduje súd (§ 185 ods. 1 CSP). Z uvedeného je zrejmé, že Civilný sporový poriadok strane sporu priznáva právo navrhnúť vykonanie určitého dôkazu. Právo navrhovať dôkazy, resp. právo vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom nemožno zamieňať s rozhodovaním súdu o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Nevykonanie dôkazov podľa návrhov alebo predstáv strany sporu nie je ani postupom, ktorým by jej súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí výlučne súdu a nie stranám sporu. Ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť nanajvýš k jeho nesprávnym skutkovým záverom (obdobné závery vyplývajú z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/51/2012 a sp.zn. 6Cdo/153/2011). „Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t.j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť“ (bližšie pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/107/2019 zo dňa 31.03.2021).

34. Neúplnosť zistenia skutkového stavu (§ 365 ods. 1 písm. e) CSP) je v sporovom konaní odvolacím dôvodom len za predpokladu, že príčinou neúplných skutkových zistení bola okolnosť, že súd prvej inštancie nevykonal stranou sporu navrhnutý dôkaz spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť (napr. preto, že ho nepovažoval za rozhodujúci pre vec), avšak iba samotná okolnosť, že nevykonal dôkazy stranami navrhnuté, nemôže byť v sporovom konaní spôsobilým odvolacím dôvodom. Samotné neakceptovanie vykonania navrhnutých dôkazov samo o sebe nemôže znamenať porušenie práva strany sporu. Zásah do základného práva na súdnu ochranu, či do práva na spravodlivé súdne konanie, by mohol nastať len vtedy, ak by takýto záver súdu o nevykonaní navrhnutého dôkazu bol zjavne nedôvodný, alebo by takémuto záveru chýbala predchádzajúca racionálna úvaha súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by bola strana sporu nevykonaním navrhnutého dôkazu postavená do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana sporu v konaní.

35. Aby odvolací súd mohol skúmať nevykonanie dôkazu zo strany súdu prvej inštancie z hľadiska dôvodnosti, je v zmysle § 220 ods. 2 CSP nevyhnutné, aby súd prvej inštancie jasne a výstižne vysvetlil, ktoré dôkazy vykonal, prípadne prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. Odvolací súd sa stotožňuje s procesným postupom súdu prvej inštancie a v jeho procesnom postupe nevzhladol žiadne pochybenie majúce za následok, či už nesprávne skutkové zistenia, alebo porušenie práva na spravodlivý proces. V konaní nebolo sporné, že žalovaný predmet Kúpnej zmluvy žalobcovi nedodal. Sporným v konaní zostalo, či na strane žalovaného nastala dodatočná nemožnosť plnenia, ktorá spôsobila zánik záväzku žalovaného, a teda aj zánik nároku žalobcu na zmluvnú pokutu. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym záverom súdu prvej inštancie, že skutočnosť, či žalobca bol alebo nebol informovaný o nemožnosti plnenia zo strany žalovaného nemá žiaden vplyv na posúdenie spornej otázky. Odvolací súd je rovnako názoru, že daná skutočnosť nemohla mať vplyv na zánik povinnosti žalovaného dodať žalobcovi predmet Kúpnej zmluvy a to 75t slnečnice čiernej, nakoľko zmluva, ani zákon neupravuje pre prípad splnenia si oznamovacej povinnosti, zánik povinnosti žalovaného. Súd prvej inštancie preto postupoval správne, keď navrhnuté výsluchy svedkov pána L. M. a pani K. D. ako nadbytočné a nehospodárne zamietol.

Odôvodnenie súdu prvej inštancie v rozsudku vo vzťahu k návrhu na výsluch svedkov pána L. M. a pani K. D. bolo dostatočne odôvodnené nadbytočnosťou a nedostatočnou relevanciou vo vzťahu k predmetu konania, preto nedošlo k porušeniu práv žalovaného na spravodlivý proces, ako ani k naplneniu odvolacieho dôvodu vymedzeného žalovaným podľa § 365 ods. 1 písm. b) a f) CSP.

36. Vo vzťahu k nevykonaniu dôkazu výsluchom svedka pána F. G. H., odvolací súd uvádza, že jeho nevykonanie bolo rovnako súdom prvej inštancie zdôvodnené, pričom odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie, že skutkový stav bol dostatočne zistený aj vykonaním dôkazu – zápisnice z výsluchu daného svedka v inom konaní, ktorú predložil sám žalovaný. Žalovaný navrhoval výsluch svedka práve za účelom preukázania nemožnosti plnenia z jeho strany, resp. že vyvíjal maximálne úsilie na dodanie náhradného tovaru. Súd prvej inštancie výsluch svedka H. nevykonala z dôvodu jeho výsluchu v inom súdnom konaní, a vzhľadom na jeho neprítomnosť na pojednávaní, teda súd prvej inštancie vyhodnotil dôkaz ako nadbytočný, a nevykonala ho i z dôvodu zachovania hospodárnosti konania.

37. V prvom rade je nevyhnutné uviesť, že zápisnica o súdnom pojednávaní má vo všeobecnosti v zmysle ustálenej judikatúry povahu verejnej listiny (bližšie pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/119/2011, Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS/333/2014). Zápisnica o pojednávaní spísaná v inom súdnom konaní a ako dôkaz vykonaná v ďalšom súdnom konaní, z hľadiska právnej úpravy dokazovania v Civilnom sporovom poriadku (§ 185 až § 211) vo svojej podstate predstavuje jeden z dôkazných prostriedkov – listinu, a to verejnú listinu, ktorá je považovaná za dôkazný prostriedok presvedčivý, evidentný, nesporný, pokiaľ nie je spochybnená jej pravosť (napr. že bola sfaľovaná) (§ 205 CSP) a prezumuje sa správnosť a pravdivosť údajov v nej uvedených. V tomto smere sú potom súdy aj iné štátne orgány takouto listinou viazané. Uvedené však nebráni skutočnosti, aby súd svedeckú výpoveď samostatne vyhodnotil, resp. posúdil výpoveď svedka v spojitosti s ostatnými dôkazmi (bližšie pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5Obdo/51/2020). Odvolací súd je zhodne s názorom súdu prvej inštancie názoru, že svedeckou výpoveďou bolo preukázané jednak, že žalovaný sa snažil zabezpečiť nákup olejní od iných pestovateľov v nitrianskom kraji, aby následne mohol splniť svoje záväzky voči žalobcovi, preto si bol vedomý toho, že predmetom kúpnych zmlúv uzatvorených so žalobcom nie sú komodity, ktoré len sám dopestuje a jednak bolo preukázané, že žalovaný neoslovil iných pestovateľov, ako pestovateľov v rámci nitrianskeho kraja ohľadom možnosti dodania slnečnice čiernej (resp. iných komodít). Zároveň nemožno opomenúť, že žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie, ako ani v odvolacom konaní netvrdil, že by sa snažil splniť svoj záväzok prostredníctvom dodávateľov z iného kraja, resp. ktorých iných a konkrétnych pestovateľov oslovil, čo by malo byť svedeckou výpoveďou potvrdené. Pokiaľ žalovaný uvedenú skutočnosť ani netvrdil, potom ani (navrhovaným) vykonaným dokazovaním by nemohlo dôjsť k preukázaniu uvedenej skutočnosti (bližšie pozri uznesenie najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/188/2021 zo dňa 25.05.2022). Zo svedeckej výpovede F. G. H., ktorý je obchodným zástupcom žalovaného vyplynulo, že ako obchodný zástupca pôsobí i v sesterskej spoločnosti žalovaného. Žalobca sa v konaní sp.zn. 20Cb/36/2023 domáhal voči danej sesterskej spoločnosti žalovaného zaplata zmluvnej pokuty za nedodanie inej olejliny (repky olejnej), v konaní ktorom sa sesterská spoločnosť žalovaného (s rovnakým konateľom ako má žalovaný) bránila tiež nemožnosťou plnenia vzhľadom na neúrodu tejto olejliny a nemožnosťou náhradného plnenia, pričom vznášala obdobné argumenty, ako v tomto konaní. Obchodný zástupca žalovaného pritom pri výsluchu uviedol, že sa snažil nakúpiť, resp. predáť všetky obilniny, ako aj všetky olejliny (kam patrí nepochybne aj slnečnica čierna, nielen repka olejná), pričom oslovoval len producentov obilia a olejní na území nitrianskeho kraja a výslovne potvrdil, že neoslovil žiadneho iného dodávateľa olejní v zahraničí. Zo svedeckej výpovede je zrejmé, že svedok ako obchodný zástupca žalovaného pracoval sám (bez kolegov) a skonštatoval, že jeho obchodná aktivita bola neúspešná a mimo nitriansky kraj nevykonával žiadne ďalšie aktivity. Svedok všeobecne (t.j. na všetky komodity) oslovoval jednotlivých dodávateľov obilnín a olejní, aké majú dostupné komodity, teda neobchodoval samostatne len repku olejnú, ale aj slnečnicu čiernu. Potvrdil, že z olejní sa mu do konca roka 2022 nepodarilo zabezpečiť, resp. nakúpiť žiadne množstvo.

38. Z uvedeného je teda zrejmé, že výsluch svedka F. G. H. nemôže nemožnosť dodania 75t slnečnice čiernej zvrátiť, nakoľko svedok nemôže vypovedať opačne, keďže jeho výpoveď by sa následne musela posudzovať ako nedôveryhodná a nebol by ďalej dôvod na ňu prihliadať. Iný dôkaz o nemožnosti plnenia žalovaný nepredložil a ani nenavrhoval v konaní vykonať. Hodnotením uvedeného listinného dôkazu dospel súd prvej inštancie k správne právnemu záveru, že žalovaný nevyvinul dostatočnú

aktivitu, aby zistil, či aj mimo lokalitu nitrianskeho kraja je zlá situácia s vypestovaním slnečnice čiernej a či nie je možné danú komoditu nakúpiť. Zamietnutím návrhov na vykonanie dokazovania teda nedošlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces, kedy by súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na nedostatočnom dokazovaní, pričom vykonané dôkazy viedli súd prvej inštancie k správny skutkovým zisteniam ohľadom nemožnosti plnenia zo strany žalovaného.

39. Žalovaný sa nestotožňoval ani so závermi súdu prvej inštancie ohľadom nemožnosti plnenia, keď tvrdil, že vyvinul dostatočnú aktivitu, resp. maximálne úsilie na dodanie náhradného tovaru. Rovnako namietal, že neexistuje žiadny centrálny register pestovateľov, prípadne aktuálny zoznam pestovaných plodín, či burza, kde sa priamo obchoduje s komoditami a môžu byť oslovení dodávatelia.

40. V prvom rade je nevyhnutné poukázať na ustanovenie § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 352 ods. 1 Obchodného zákonníka. Podľa § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak sa plnenie stane nemožným, povinnosť dlžníka plniť zanikne. Podľa § 352 ods. 1 Obchodného zákonníka sa záväzok považuje za splniteľný aj v prípade, ak ho možno splniť pomocou inej osoby. Podľa § 352 ods. 4 Obchodného zákonníka nemožnosť plnenia je povinný preukázať dlžník. Z hľadiska zániku záväzku je tak rozhodujúca iba objektívna nemožnosť plnenia, teda taká nemožnosť, keď splniť záväzok je všeobecne nemožné a záväzok namiesto dlžníka by nemohol splniť nikto. Nemôže ísť o len o prekážky týkajúce sa individuálnych vnútorných pomerov dlžníka, pretože na takéto vnútorné prekážky nie je možné prihliadať (napr. chrípková epidémia, zmeny výrobného programu, nedostatok pracovných síl, neúroda, ...). Až v prípade, keď záväzok nie je možné splniť ani prostredníctvom tretích osôb, nastáva objektívny stav nesplniteľnosti záväzku. Predmetom Kúpnej zmluvy bol záväzok žalovaného dodať žalobcovi 75t slnečnice čiernej. Strany si v zmluve nevymienili, že plnenie sa viaže iba na slnečnicu čiernu vypestovanú u žalovaného, bolo preto povinnosťou žalovaného dodať v dohodnutom termíne 75t slnečnice čiernej dopestovanej či už u žalovaného, alebo inde na území členského štátu Európskej únie, vrátane Slovenskej republiky (článok I. bod II. Kúpnej zmluvy). Medzi stranami nebolo sporné, že minimálne na území Slovenskej republiky sa v rokoch 2021, resp. 2022 vypestovalo množstvo slnečnice v objeme približne 200 tisíc ton, resp. v EÚ v objeme približne 10,3-10,5 miliónov ton tejto komodity. Bolo preto vzhľadom k dikcii ustanovenia § 352 ods. 4 Obchodného zákonníka povinnosťou žalovaného preukázať, že bolo objektívne nemožné dodať slnečnicu čiernu i prostredníctvom iných dodávateľov. Žalovaný si však svoju povinnosť nespĺnil a nielen, že nepreukázal, že oslovil dostatočné množstvo pestovateľov, resp. dodávateľov spornej komodity, ale ani netvrdil, že by tak mimo nitrianskeho kraja urobil. Akékoľvek prípadné maximálne úsilie dodať slnečnicu čiernu, ktoré bolo obmedzené len na územie nitrianskeho kraja, nemožno považovať za dostatočné pre preukázanie nemožnosti plnenia dodať slnečnicu čiernu s pôvodom na celom území SR a EÚ. Žalovaný ako obchodník s danou komoditou nedostatočne postupoval pri hľadaní možnosti dodať predmet Kúpnej zmluvy, keď nevyužil svoje odborné skúsenosti a neoslovil i ostatných pestovateľov, resp. dodávateľov mimo okruhu jeho okolia. Nemôže obstať tvrdenie žalovaného o neexistencii zoznamu takýchto pestovateľov, resp. dodávateľov, nakoľko v dnešnej dobe existuje okrem internetového online vyhľadávania, aj periodická tlač, resp. je možné na danú tému osloviť členov Slovenského zväzu olejinárov, ktorí zastupujú obchodníkov s olejinami, alebo osloviť Slovenskú poľnohospodársku a potravinovú komoru. V tejto súvislosti preto odvolací súd poukazuje na zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, t.j. „práva patria len bdelym“ (pozorným, ostrážitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje hmotnoprávne ako i procesnoprávne oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. Neunesenie dôkazného bremena preto nemôže ísť na ťarchu druhej strany (žalobcu).

41. Žalovaný v odvolaní namietal i skutočnosť, že súd prvej inštancie pri uplatnení moderačného práva nezohľadnil napr. časový rozsah, ktorý mal žalovaný k dispozícii, aby dohodol náhradné plnenie prostredníctvom tretej osoby, hospodársku pozíciu zmluvných strán pri uzatváraní zmluvy, reciprocitu zmluvnej pokuty, druh zavinenia dlžníka, skutočnosť, či došlo k vzniku škody, pričom nesúhlasil s tvrdením súdu prvej inštancie, že žalobca bol vystavený hospodárskym stratám z dôvodu porušenia povinnosti žalovaným a vznikol mu nárok na ušlý zisk vo výške minimálne 140 eur za tonu, keď súd prvej inštancie nevykonal žiadne dokazovanie smerom k zisteniu výšky škody a návrhy na vykonanie dokazovania, ktoré mali preukazovať vylúčenie zodpovednosti žalovaného za vznik škody, nepripustil.

42. Odvolací súd v súvislosti s namietanými pochybeniami súdu prvej inštancie pri uplatnení moderačného práva uvádza, že súd prvej inštancie sa uplatneniu moderačného práva pri výške zmluvnej

pokuty dostatočne podrobne venoval v bodoch 32. až 39. odôvodnenia, pričom jeho závery sú súladné s rozhodovacou činnosťou najvyšších súdnych autorít a odvolací súd sa so závermi súdu prvej inštancie plne stotožňuje. Nad rámec odvolací súd dodáva, že zmluvnú pokutu je možné definovať ako zmluvnými stranami vopred dohodnuté peňažné plnenie dlžníka pre prípad možného budúceho nesplnenia, resp. omeškaného splnenia jeho zmluvnej povinnosti. Význam tohto zabezpečovacieho právneho inštitútu spočíva v tom, že na dlžníka (žalovaného) vytvára tlak, aby splnil riadne a včas svoj záväzok voči veriteľovi (žalobcovi), má teda primárne preventívny charakter. Z charakteru zmluvnej pokuty vyplýva, že je možné ju požadovať ako istý druh paušalizovanej škody, teda veriteľ nemusí dokazovať skutočnú výšku škody pri porušení dlžníkovej zmluvnej povinnosti, pričom zaplatením zmluvnej pokuty nezaniká pôvodná dlžníkova povinnosť. V danom prípade bolo nepochybne preukázané, že žalobcovi vznikol nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty, a to porušením zabezpečenej zmluvnej povinnosti na strane žalovaného, pričom tento nárok nie je závislý na výške spôsobenej škody. Súd v rámci moderačného práva nemôže zasahovať do spôsobu určenia výšky zmluvnej pokuty. Oprávnenie moderovať výšku zmluvnej pokuty sa viaže len na výšku zmluvnej pokuty, a nie na spôsob jej určenia, aj keď spôsob určenia predurčuje jej výšku (paušalizovanú sadzbu za každú nedodanú tonu slnečnice čiernej). Pri využití moderačného práva nemôže súd postupovať ľubovoľne a môže k moderácii pristúpiť iba výnimočných prípadoch. Z dikcie § 301 ods. 1 ObZ, ktoré má kogentný charakter (§ 263 ObZ), vyplýva, že pri aplikácii moderačného práva musia byť splnené tri základné podmienky, a to 1/ neprimerane vysoká zmluvná pokuta, 2/ obmedzenie možnosti znížiť zmluvnú pokutu až do výšky škody vzniknutej do doby súdneho rozhodnutia porušením zmluvnej povinnosti, na ktorú sa vzťahuje zmluvná pokuta a 3/ nutnosť, pri znížení zmluvnej pokuty, prihliadnuť na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti. Odvolací súd je názoru, že súd prvej inštancie sa so všetkými predpokladmi riadne vysporiadal. Nárok z titulu zmluvnej pokuty predstavuje zmluvné dojednanie bežné v obchodnoprávných vzťahoch, pričom zmluvná pokuta bola upravená v súlade so zásadou zmluvnej voľnosti. Žalovaný tým, že nedodal žalobcovi 75 ton slnečnice čiernej, porušil svoju základnú povinnosť vyplývajúcu z uzatvorenej zmluvy, ktorej splnenie zmluvné strany zabezpečili dohodou o zmluvnej pokute. Napriek tomu, že nejde v danom prípade o zanedbateľný postih, tak nemožno bez ďalšieho konštatovať, že ide o zmluvnú pokutu neprimerane vysokú. Je namieste zdôrazniť, že kritériom posúdenia primeranosti nemôže byť len celková výška uplatnenej zmluvnej pokuty k okamihu rozhodovania súdu, ak výška zmluvnej pokuty priamo závisela na dobe trvania omeškania dlžníka so splnením povinnosti, resp. na množstve nedodaného tovaru, ktoré dohoda o zmluvnej pokute zabezpečuje. Ako dôvodný je nutné považovať záver súdu prvej inštancie, že na strane žalobcu došlo k hospodárskym stratám, keďže jednou zo základných podnikateľských aktivít žalobcu je následný predaj olejnin so ziskom. Žalobca dostatočným spôsobom preukázal predpokladanú výšku škody predložením obchodnej ponuky od partnera v Maďarsku, napriek skutočnosti, že predmetom konania nebolo zaplatenie škody a jej výška sa preukazuje až v prípade opodstatnenosti moderácie zmluvnej pokuty. Keďže súd prvej inštancie nepristúpil k zníženiu zmluvnej pokuty, nebolo nevyhnutné skúmať obmedzenie možnosti znížiť zmluvnú pokutu do výšky vzniknutej škody. Námietka, že súd prvej inštancie nevzal do úvahy časové hľadisko plnenia neobstojí, nakoľko žalovaný vedel v akom časom horizonte je povinný dodať slnečnicu čiernu, ako aj v akom časom horizonte je povinný dodať plnenie prostredníctvom tretej osoby, keď sa dokonca so žalobcom dohodol na dodatočnom plnení, t.j. na predĺžení lehoty dodania časti plnenia až o jeden rok, kedy mal dostatok času zabezpečiť dodanie predmetu zmluvy (prípadne náhradného tovaru), resp. mal možnosť dohodnúť si dlhšiu dobu dodania aj prvej časti. Žalovaný pri ostatných dôvodoch, na ktoré sa mal poľa jeho názoru súd prvej inštancie zamerať, nerozvádza a nešpecifikuje, v čom má spočívať nesprávny právny záver súdu prvej inštancie a aký by mali jednotlivé skutočnosti vplyv na moderáciu zmluvnej pokuty (hospodárska pozícia zmluvných strán, spôsob zapracovania zmluvnej pokuty, reciprocita, ...). To znamená, že žalovaný síce kritéria, ktoré mal súd prvej inštancie v rozhodnutí zohľadniť, v podanom odvolaní uvádza, ale ďalej neuvádza, ktoré konkrétne kritérium a z akého dôvodu súd prvej inštancie mal na účely posúdenia správnosti moderácie zmluvnej pokuty zohľadniť.

43. Záverom odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie na základe dostatočne zisteného skutkového stavu vyvodil správne právne závery premietnuté do výrokovej časti napadnutého rozsudku a svoje rozhodnutie spôsobom súladným s dikciou ustanovenia § 220 ods. 2 CSP dostatočne presvedčivo odôvodnil. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je jednoznačne zrejмый myšlienkový postup súdu prvej inštancie vedúci ku v ňom ustáleným skutkovým a právnym záverom premietnutým do výrokovej časti napadnutého rozsudku. Z rozhodnutia je zřejmé, z ktorých dôkazov súd vychádzal a aké skutkové závery z nich vyvodil.

44. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný podanom odvolaní relevantným spôsobom nespochybnil ani nevyvrátil podstatné závery súdu prvej inštancie premietnuté do výrokovej časti napadnutého rozsudku, odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne a z toho dôvodu odvolací súd viazaný odvolacími dôvodmi v zmysle § 380 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1, ods. 2 CSP ako vo výroku vecne správny potvrdil.

45. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a s § 262 ods. 1 CSP, tak že žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100 %, keďže bol v odvolacom konaní plne úspešný. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v zmysle § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

46. Toto rozhodnutie bolo členmi senátu prijaté pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2, veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť právneho zastúpenia advokátom dovolateľ nemá len v prípadoch vymedzených § 429 ods. 2 CSP.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Nesplnenie náležitostí vyžadovaných § 428 a § 429 CSP má za následok odmietnutie dovolania (§ 447 písm. d/, e/ CSP).